

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2018/2016
08.12.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Јелене Боровац и Звездане Лутовац, чланова већа, у парници тужилаца малолетних АА и ББ из ..., чији је законски заступник мајка ВВ из ..., коју заступа Горан Видаковић, адвокат из ..., против туженог ГГ из ..., тренутно на издржавању казне затвора, кога заступа Александар Јанчић, адвокат из ..., ради делимичног лишења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 558/16 од 14.07.2016. године, у седници одржаној 08.12.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 558/16 од 14.07.2016. године.

Образложење

Правноснажном пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 558/16 од 14.07.2016. године, одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Панчеву П2 746/15 од 09.05.2016. године, којом је ГГ делимично лишен родитељског права у односу на малолетног АА и малолетну ББ у погледу права на одржавање личних односа, одлучено да се мења пресуда Основног суда у Панчеву П2 39/12 од 05.08.2012. године у делу који регулише одржавање личних односа малолетне деце и оца и обавезан тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 235.625,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је, благовремено, изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда из члна 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на које ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Панчеву П2 39/12 од 05.08.2012. године, разведен је брак туженог и законске заступнице

малолетних тужилаца, њихове мајке ВВ, а малолетни АА рођен ... године и малолетна ББ рођена ... године, поверени су мајци на самостално вршење родитељског права. Одлучено је о доприносу који је тужени дужан да плати на име издржавања малолетне деце и уређен начин одржавања личних односа између туженог и малолетне деце. Током трајања поступка развода туженом је изречена и привремена мера забране приближавања мајци малолетне деце, те стану мајке на удаљености од 100 м због насиља у породици. Након доношења претходне одлуке мајка је децу водила да виђају оца три пута, а након тога је малолетни АА одбијао да успостави контакт са оцем због трауматских епизода у породици у прошлости када су он и сестра били сведоци извршеног насиља. Из извештаја Центра за социјални рад „...“ из ... од 18.12.2013. године, произлази да поред тога што је малолетни АА био присутан током више немиких догађаја између самих родитеља и сам био физички нападнут од стране оца (дете је навело ситуацију када је отац хтео да га избаци кроз прозор, да га је једном шутирао испод стола, да је тукао маму, ДД и њега...). Дечак је био изричит у томе да не жели да живи код оца из претходно наведених разлога, те због којих регресивних реакција га је мајка водила код психолога у дечијем диспанзеру у ... и у Институт за ... у ... Из извештаја од 15.01.2013. године, предложено је да се затражи вештачење малолетног АА од стране дечијег психијатра како би се изјаснио да ли су искуства која је малолетни АА имао са оцем трауматска, који би утврдио степен трауматизације, како дечак доживљава искуства која је имао са оцем и како доживљава контакте и виђања са оцем у центру за социјални рад, те да ли је одржавање контакта са оцем актуелно контраиндиковано потребама детета. Из налаза и мишљења специјалисте ... др. ЂЂ од 17.03.2014. године, утврђено је да се у психичком профилу туженог могу пронаћи показатељи једне ... – Из налаза и мишљења психијатра др. ЕЕ од 26.11.2014. године, утврђено је да малолетна деца показују отпор у односу на контакте са оцем, да активно одбијају да иду у Центар за социјални рад где су предвиђени супервизирани контакти, да су постојећи отпори проузроковани снажним конфликтом између родитеља ГГ и ВВ који се настављају после развода као и ранијим епизодама насиља у породици којима су деца присуствовала. Потребно је саветодавним радом са мајком и децом од стране органа старатељства, створити претходно поверење код мајке ББ да би она на позитиван начин осмислила могућности контаката деце са оцем. Из извештаја центра за социјални рад од 26.01.2015. године, произлази да је дописом од 14.01.2014. године, предложено с обзиром на сложеност породичне ситуације и навода о траумама, да се одреди вештачење малолетног АА од стране дечијег психијатра. Из налаза и мишљења специјалисте неуропсихијатрије и дечије психијатрије др. ЖЖ од 23.04.2015. године, утврђено је да би одржавање контаката деце са оцем могло да доведе до појаве реактивних сметњи, односно до ретрауматизације због постојања негативних трауматских искустава од стране оца и деце током трајања заједнице родитеља, а да би појава реактивних сметњи у виду психичких соматских тегоба с обзиром на узраст деце и њихову рањивост могла у значајној мери да утиче на правилан психофизички развој малолетне деце са ризиком да развој деце буде угрожен зато сматра да је у циљу превенције реактивних сметњи у интересу малолетне деце да се контакти између њих и њиховог оца не одржавају у временском периоду од 6 месеци, а у ком периоду би било неопходно да родитељи деце успоставе адекватну међусобну комуникацију са циљем превазилажења међусобног неповерења, сукоба и партнерских

конфликата, те да је потребно да се оба родитеља укључе у саветодавни рад у сепцијализованој установи – Институту за ... у ... као и малолетна деца. Из налаза и мишљења специјалисте неуропсихијатрије и дечије психијатрије др. ЖЖ од 28.04.2016. године, утврђено је да постоје разлози за обуставу контакта између малолетне деце и њиховог оца, с обзиром да се отац налази на издржавању затворске казне а предложене мере нису спроведене. Код туженог је дијагностикован шизоидни поремећај личности, који га компромитује у његовој улози у оквиру породице, социјалној и радној средини, не поседује довољно знања о развојим потребама малолетне деце, нити има јасну слику о емоционалној размени и подршци у породици. Код деце је и даље присутан отпор према оцу и контактима са оцем, а разлози се налазе у физичким и емотивним повредама које су деца задобиле од стране оца током заједнице живота у домаћинству, као и у страху од понављања насиља од стране оца, а код малолетног АА постоје реактивне сметње у виду наметања и сећања на трауматичне догађаје из периода када су живели у заједници са оцем. Тужени је правноснажном пресудом Основног суда у Панчеву К 946/15 од 25.09.2015. године, осуђен на казну затвора у трајању од једне године због кривичног дела угрожавање сигурности из члана 138. став 3. у вези става 1. КЗ. Правноснажном пресудом Основног суда у Панчеву К 467/14 од 05.09.2014. године, осуђен је на казну затвора у трајању од шест месеци условно, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 5. КЗ, док му је пресудом Основног суда у Панчеву К 467/14 од 21.03.2016. године опозвана условна осуда изречена пресудом Основног суда у Панчеву К 467/14 од 05.09.2014. године којом је осуђен на казну затвора у трајању од шест месеци, па је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од једне године и 4 месеца коју издржава у Окружном затвору у Панчеву почев од 13.08.2015. године.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право, када су закључили да су испуњени услови из члана 82 став. 1 Породичног закона Републике Србије и усвајањем тужбеног захтева, туженог делимично лишили родитељског права у односу на малолетну децу у погледу одржавања личних односа. За своје одлуке дали су разлоге које у свему као правилне и потпуне прихвата и Врховни касациони суд.

Родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета.

По правилима Породичног закона и Конвенције о правима детета, свако дете има право на обезбеђење најбољих могућих услова за правилан раст и развој, право на образовање у складу са способностима, жељама и сколоностима, право на одмор и слободно време, као и на игру и рекреацију која одговара његовом узрасту. Са друге стране, постоји обавеза родитеља да детету, у складу са својим могућностима, обезбеде услове за остваривање тих права, што подразумева и улагање додатних напора ради стварања услова за правилан раст и развој детета, а родитељ који занемарује, односно несавесно врши родитељске дужности и тиме угрожава добробит детета, у одређеном домену дететовог живота, може под условима из члана 82. Породичног закона Републике Србије, у том домену бити лишен родитељског права.

Супротно наводима ревизије, Врховни касациони суд налази да је одлуку о делимичном лишењу родитељског права туженог према малолетној деци, суд донео руководећи се пре свега најбољим интересом деце, а не жељом и мржњом мајке малолетне деце. У поступку пред нижестепеним судовима је утврђено да је тужени правноснажно осуђен на казну затвора у трајању од 1 године 4 месеца, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 5. КЗ, коју издржава у Окружном затвору у Панчеву почев од 13.08.2015. године. Осим тога, код туженог је дијагностикован ..., који га компромитује у његовој улози у оквиру породице, социјалној и радној средини, при том не поседује довољно знања о развојим потребама малолетне деце, нити има јасну слику о емоционалној размени и подршци у породици. Код деце је и даље присутан отпор према оцу и контактима са оцем, а разлози се налазе у физичким и емотивним повредама које су деца задобиле од стране оца током заједнице живота у домаћинству, као и у страху од понављања насиља од стране оца, а код малолетног АА постоје реактивне сметње у виду наметања и сећања на трауматичне догађаје из периода када су живели у заједници са оцем.

Неосновано се ревизијом указује на учињену битну повреду из члана 407 став. 1 тачка 3. ЗПП пред другостепеним судом. Ово због тога, што је управо другостепени суд ценио све утврђене чињенице, а пре свега предлог и мишљење специјалисте неуропсихијатрије и дечије психијатрије др. ЖЖ, из ког произлази да је у најбољем интересу малолетне деце да се контакти са оцем не одржавају пре свега због менталног здравља малолетне деце и са друге стране чињенице да би децу ново вештачење изложило даљој виктимизацији и ретрауматизацији, због чега је по оцени Врховног касационог суда, другостепени суд водећи се најбољим интересом малолетне деце, у овом случају, правилно одлучио делимичним лишењем туженог у погледу одржавања контаката са малолетном децом. При томе, родитељско право може бити враћено када престану разлози због којих су родитељи били потпуно или делимично лишени тог права на основу члана 83. Породичног закона Републике Србије.

У ревизији туженог понављају се жалбени наводи, који су били предмет оцене другостепеног суда, коју прихвата и ревизијски суд.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Предраг Трифуновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић